

Előfizetési díj.

Videkekre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra helyben	1 frt.

Videkekre egy hónapra előfizetést nem fogad-
hatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsén-vár 7. szám, hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes czikkek díjazatának.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Nyitlertéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

"KELET"

politikai és közgazd. napilap

1874 évi folyamára.

"KELET" előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékekre 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálunk.

A "KELET" kiadóhivatala.

Budapest, május 18. 1874.

(M. A.) Az igazságügyminiszter egy tör-
vényjavaslatot fog a ház mai ülésében bete-
jeszteni a polg. törvénykezési rendtartás tár-
gyában alkotott 1868. LIV. t. cz. módosítása
iránt. Azon helyzetben vagyunk, hogy e 124
§-ra terjedő javaslat lényegét már most meg-
ismertethetjük olvasóinkkal.

A törvényjavaslat a perrendtartás főleg
oly házainak betöltését s oly rendelkezési
megváltoztatását czélozza, melyek leginkább
okozzák a bírói teendők sokaságát s a jog-
biztonság veszélyeztetését. E szempontból főleg
a sommás eljárás s a jogorvoslati rendszer ja-
vítására szorítottok.

Perrendtartásunknak, mint tudva van, egyik
nagy hibája az, hogy nem különbözteti meg
egymástól kellőleg az esetlegességi elven ala-
puló rendes, s a tárgyalási elvre fektetett som-
más eljárást. A perrendt. 117-ik §-a kimond-
ja ugyan a tárgyalási elvet, de nem viszi azt
részletesen keresztül, nem gondoskodik a meg-
valósíthatására szolgáló intézkedésekről. Magá-
tól érthetőnek gondolnók, hogy a rendes eljá-
rás szabályai nem alkalmazandók a sommás
eljárásban; de a mi perrendtartásunk csak a
rendes eljárásnál helyén levő pertári kezelést
szabályozza, s a bizonyítási eljárás szabályai-
nál is csak a rendes eljárásra volt tekintettel;
és mellette pedig a 127. §-ban kimondja, hogy
a törvényk. rendtartás általános szabályai, meny-
nyiben a törvény módosításokat nem tartalmaz,
a sommás eljárásban is alkalmazandók. Amde
az 117—123 §§-okban foglalt módosítások
nem elegendők a tárgyalási elv megvalósításá-
ra; a bírák épen a leggyorsabban elintézendő
ügyeknél akadnak fenn, mert a törvény nem
szabályozza kimerítőleg a sommás eljárást. Itt
tehát elkerülhetlenül szükséges volt a törvény
házagát pótolni.

Jogorvoslati rendszerünk is tökélytelen,
mert míg egyfelől a 294 és 307. §§-ok szer-
felett korlátozzák a főbebezzési jogot s az i-
gazolás jogorvoslatát; másrészt még sem gátol-
tatik meg az, hogy a pört huzni akaró fél bár-
mily ítélet ellen felebebezzéssel ne élhessen, sőt
mód nyújtatik rá, hogy a főbebebezzés mellett
ugyanazonan fellebebezzék ugyanazon ügyben
mindhárom bíróság ítélete ellen semmiségi panaszt hasz-
nálhasson.

Elkerülhetlenül szükséges volt tehát a
felebebezzési rendszer javítása is, mert a fellebe-
zésnek a 294 §-ban foglalt korlátozása veszé-
lyezteteti — a kitűzött cél elérése nélkül — a
jogbiztonságot, nemcsak a per tárgyra szorít-
közán, hanem általános rendelkezése miatt a
per tárgyat illető minden peres s perenkívüli
ügyre kiterjeszthető lévén; miből az követke-
zik, hogy a jogaikban sértett felek az oly el-
sőbbirósági cselekmények s végzések ellen sem
élhetnek fellebebezzéssel, melyek nem a perbeli
eljárást szabályozzák. S nem is célravezető e
korlátozás, mert oly esetekben, midőn a tör-
vény kizárja a fellebebezzést, a jogaikban sértett
vagy a pert huzni akaró fél semmiségi pa-
naszhoz folyamodik, habár való vagy állítóla-
gos jogsérelme nem is származott alaki tör-

vénysértésből. S innen eredt a semmitőszék
elhalmoztatása saját képi hivatásán kívül eső
teendőikkel. Két irányban volt ezek szerint
szükséges javítani a felebebezzési rendszert: meg-
kelte t. i. szüntetni a fellebebezzési jognak a
294 §-ban foglalt korlátozását, s másfelől gá-
tot kelte vetni a jogorvoslatokkal való vis-
zácsolásnak. A javításnak mindkét irányban a
külön semmitőszéki intézmény fennállása sza-
bott határt.

A képviselőház f. hó 17-iki ülésében be-
jelentett a kölcsönjavaslatról szóló közp. bizottsági
jelentés, melyet a ház tegnap tárgyal. A f. hó 18-
diki ülésben Pauler igazságügyminiszter bejelenté a
polgári perrendtartás némely hiányának orvoslásáról
szóló törvényjavaslatot; s a ház a napirendre tér-
vén, a többség meilőzé Irányi azon határozati javas-
latának tárgyalását, melyben a kormány utasítai in-
dítványozta, hogy az inség és hitelválság ellenében
a megfelelő intézkedéseket megtegye. Az indít-
ványnak az volt a legnagyobb baja, hogy nem tar-
talmazott praktikus részletes javaslatokat s az álta-
lános kiánalommal szemben a belügyminiszter jog-
gal hivatkozhatott arra, hogy a mit a kormány meg-
tehetett s a mire a törvényhozás által felhatalmazva
volt, azt meg is tette. — A belügyminiszter ki-
jelenté azt is, hogy az inséges alaphól még tetemes
összegek állanak rendelkezésre, s így csak a törvény-
hatóságoktól függ, hogy az összegek illető czéljaira
fordíttassanak; a hitelválság természetesen más
dolog s a mi ezt illeti, gr. Szapáry miniszter arra
figyelmeltetett, a mit e részben néhány nappal ez-
előtt Ghyez pénzügyminiszter mondott.

Az ülés vége felé a házban, az ügyvédi rend-
tartás feletti szavazás elhalasztása alkalmából, zajo-
sabb perpatvar támadt, mely azzal ért véget, hogy a
szavazás holnapra napoltatott el.

A magyar delegáció f. hó 10-iki ülése
nagy érdekű volt. Miután „Tegetthoff” hadi hajó
költségeit a delegáció megszavazta, megkezdődött a
hadügyi költségvetés tárgyalása. Bujanovics igen vi-
lágos csoportozatban előadta a hadügyi albizottság
által megszavazott tetteket, mire Széll Kálmán
nagy szónoki hévvel mondott beszédében előadta a
hadügyi albizottság an tett ismert indítványát. Széll
Kálmán oly meggyőzőleg szólt, hogy zajos helyes-
lés és tetszés fogadta szavait; ellene ma Pulszky
Ágost szólt, egyesben véde néhez positióját; míg
Bánó — tulsótt szíveket használva — Széllt pár-
tolá, Domahidy Ferenc pedig a hadsereg szervezeté-
nek megváltoztatását czélzó indítványt tett, nyolcz
millió törlését ajánlv.

A közjogi ellenzék is 17-én tartá nép-
gyűlést. Mint táviratunk is jelezte, a népgyűlés el-
fogadta azon állatunk is közölt programot, melyet
a budapesti központi ellenzéki kör kibocsátott. Lé-
nyegesebb változás egy történt rajta: az általános
szavazatjog kitöröltetett a programponctok közül s a
párt tagjainak nyílt kérdésül hagyatott fenn.

A nagy-szebeni kir. árvaház.

(Három czikk.)

II.

(Folytatás.)

S így vált későbbben szabálylva, hogy minde-
nek előtt a protestáns szülők gyermekei kapjanak az
intézetben helyet, úgy hogy sokszor valódi kath.
árva azok által az ingyen neveltetésből ki is szorí-
tattott. És ebben az evangelium azon elvét követ-
ték, hogy Krisztus urunknak nagyobb örme volt
egy megtért bűnösön, mint 99 igazságoson. Nem
csoda, hogy az ilyen eljárás ellen a többi felekeze-
tek a hírlapokban felszólaltak és erőlesen tiltakoz-
tak. És csupán ezen eljárásnak lehet tulajdonítani,
hogy a különben felette jótékony czélú intézet el-
len részint irigység, részint gyűlölség keletkezett,
mely az országgyűlésen is hangos kifejezést talált
oly formán, hogy az árvák felvétele be lett tiltva,
az eddig megszavazott évi 22,600 frtnyi subventio
ki lett törölve és az intézeti alapok természetének
kipuhatólása s általában az árvaház újjászervezése
az országházban minden évben ismételtén sürget-
tetik.

A mi az intézetnek közvetlen vezetését illeti,
meg kell vallanunk, hogy Delpini, mint számos tag-
ja rendjének, paedagogiai tapintataltál tudta látni
növekedéit, a mig közvetlen vezetés alatt voltak,
mindazon eritőlesi és szellemi kellékekkel, melyek
azokat hasznos kath. polgárokká képesíték. A házi
nyelv a német volt; de azért a magyart sem fo-

lejtették el, kivált a „diákok”, a kik a gymnasium-
mot látogatták. A fegyelmet nem volt nehéz fenntar-
tani, a mig a növekedék felett oly férfiak vi-
gyáztak, a kik egyszerűen az elemi tárgyakat ta-
pították és általában a 15 éven alóli növekedékre
szellemi felsőbbiséget gyakoroltak. De már Delpini
idejében meg volt engedve, és a királyné ebbe be-
leegyezett, hogy egyes tehetségesebb tanulók az elemi
tantárgyak befejezte után magasabb tanfolyamot is
látogathassanak (ut ad altiores disciplinas applica-
rentur, Battyány alapító levele szerint); a magasabb
gymnasiumi képzettségű ifjak előtt pedig az elemi
tanítók már nem bírtak elegendő tekintéllyel. A
több miveltiségre igényt tartó ifjak, számára néve
évenként 30—60 között, az elemi osztálybeliekkel
egy helyen nem fértek el; nekik külön cappali és
alvó szoba kellett. Természetes, hogy külön nevelő-
ről is kellett gondoskodni, ki ne csak a kellő szor-
gorral, hanem a gymnasiumbeliekkel is magasabb
miveltiséggel tudjon fellépni. Jaj volt a nevelőnek,
ha ez vagy az a kelléke hiányzott! Mit mondjunk
az igazgatóról, ha ő benne nem találta a serdül-
tebbek a nevelő szükséges kellékeit? Addig, a mig
a gymnasiumok a régi 48 előtti chablon szerint
voltak berendezve, még imponálhatott a papi igaz-
gató is miveltiséggel, ha mindjárt nem is áldotta
meg az uristen a paedagogia tapintatfál. Pótolta ezt
a korbács, virgács, koplaltatás, börtönözés, láncza-
veretés és a régi iskolai fegyvereknek többi eszközei.
De a mióta a növekedék, a gymnasiumi államivá
változta óta, más ész.zerű neveléshez szoktak; a
mióta az új gymnasiumi rendszer mellett oly tárgya-
kat tanultak ismerni, a melyekről a 48 előtti rend-
szer nem is álmodott: a régi miveltiséggű igazgatók
sem imponálhattak többsé a hajdani nevelés fegyelmi
eszközeivel kudarczat vallottak.

(Folytatás. következik.)

Az erdélyi képviselők értekezlete.

Május 18.

A királyhágtontuli hazarész deákpárti és közép-
párti országos képviselői tegnap befejezték az erdélyi
megyék kikerekítéséről szóló bizottsági jelentés tár-
gyalását.

A jelentés Kolozs-Töröcske megyére vonatkozó ré-
szénél gróf Szapáry Gyula belügyminiszter megjegyzi,
hogy e megyék, eltekintve adóképességüktől, már
alakjuknál fogva sem volnának észszerűen eddigi
configurációjukkal fenntarthatók, Törda egy részének
Aranyosszékllel való egyesítése pedig a 9-es bizottság
adókulcsa szerint sem adna életképes megyét.

Nemes Péter elismeri, hogy ez esetben teljes
lehetetlenség másként járni el, s hozzájárul az al-
bizottsági javaslatához, melyet az értekeztet el is
fogad.

A B. Szolnok-Dobokáról szóló pontnál Molnár
Antal azon meggyőződésből indulván ki, hogy Do-
bokamegye államadója 10%-nak illetőleg 20%
háziadó maximumnak igénybevételevel fenntarthatja
magát, indítványozza, hogy ez iránt kérdésessé meg
s ha ily értelemben nyilatkozik, határainak némi
kiigazításával, melyre nézve a miniszter figyelmébe
ajánlja a Dobokamegye által készített térképet, tar-
tassék fenn önálló törvényhatóságnak.

Gr. Wass Samu előtte szóló nézetéhez járul,
szintén a miniszter figyelmébe ajánlván az említett
térképet.

Torma Károly: az albizottság véleményét fo-
gadja el, Dobokamegyének az általa készített tér-
kép szerinti kikerekítése csak B. Szolnokot gyöngítné
meg, inkább Kőváról csatoltassék csak egy rész
Szolnok-Dobokához, a másik pedig maradjon vala-
mely szomszédos magyarországi megyének. Molnár
A. megjegyzi, hogy Doboka minden hozzácsatolás
nélkül is fenn képes magát tartani s így mint lét-
jogosultsággal bíró, az értekeztet által elfogadott
elvek alapján fenntartandó. Lukács Béla szitén azon
nézetben van, hogy Doboka — némely részeinek ki-
kerekítésével — fenntartandó, s viszonyai, hosszukás
alakja dacára is, indokollják fenntartását, de ha
egyesítettnek is B. Szolnokkal, az új megyének al-
kalmassá szék helyül szolgálma Szamosújvár mint Deés.

Nemes P. a két külön megye fenntartását nem
látja indokoltnak; Kővárát nézve az ottani képviselő-
ket is meghallgatandóknak véli. — Szapáry Gy.
miniszter hozzájárul ahhoz, hogy Dobokamegye hal-
gattassék meg, s ha tenn akar s képes az elfogadott
megállapodások értelmében maradni, tartassék fenn,
Kővár pedig, miután külön nem maradhat megkér-
dezessék meg az iránt, hogy melyik megyéhez akar
inkább csatlakozni. — Torma Károly: Ha Doboka-
megye netalan nem maradhatna fenn külön megye
gyanánt, az egyesített megyék természetes központ-
jának Deést tartja. — Molnár Antal azt hiszi, hogy
időelőtti erről szólni, míg a megye meg nem hall-

gattatott; egyébiránt még az egyesítés esetére is
minden számításba vételt igénylő faktornak megfon-
tolásával nem Deés, hanem Szamosújvár van hivatva
megyei központnak.

A belügyminiszter maga is azon véleményben
van, hogy erről azután szólhatni, midőn már Doboka-
megye egyszer meghallgattatott.

A Régenmegyére vonatkozó pontnál Nemes P.
Naszdó-Beszterce egyesítést elkerülhetlennek tartja,
de Szász-Régen vidéke nélkül, központnak nem
Régent; hanem Besztercezt ajánlván. Horváth Gy.
ugyanazon nézetben van, Régent M.-Vásárhely felé
vélvén koncentrálándónak. — Brennerberg: a Király-
föld történelmi szervezete s a nemzeti egyetem tekin-
teletéből Besztercevidék külön fenntartását kívánja, de
ha már egyesítették, az albizottság javaslata sze-
rint, s Beszterce központtal történjék. — Zeyk K.
az albizottság nézetét osztja s Szász-Régent óhajta
központnak.

Rannicher: A királyföld e részének kiszakítása
ellenkezvén a törvénynek, nem járulhat hozzá; de
ha Beszterce sehog sem volna külön fenntartható,
legalább az illető törvényhatóságok hallgattassanak
meg. Szapáry Gy. miniszter azt hiszi, hogy az 1868.
43. t. cz.-ból nem következik a Királyföld területé-
nek sértetlen fenntartása, s ha másutt minden le-
hető módosítást szívesen elfogad is, Beszterce
nézve az egyesítést szükségesnek tartja; hajlandó
azonban mind Besztercezt, mind Naszdódot megkér-
dezni az iránt, hogy külön nem maradhatván, minő
egyesítést tartanak kívánatosnak.

Küküllő-Marosmegyére vonatkozó pontnál: Hor-
váth Gy. Küküllőt, mint a mely önmagára is fenntar-
tani képes magát, önálló törvényhatóságnak óhajta
— Jenei J. az albizottság véleményéhez járul, mert
M.-Vásárhelyben minden kellékkel bíró oly köz-
pontot lát, a melyet lehetetlen mellőzni. Óhajta,
hogy a miniszter figyelembe vegye azon kéréséket
kérsét, melyek önként akarnak Marosközékhez csat-
lakozni. — Rannicher indokoltan találja Kükül-
lőnek külön municipium gyanánt fenntartását. —
Szapáry Gy. miniszter: Oly két megyéről levén
szó, melyek külön is életképesek lehetnek, hajlandó
megkérdezni tőlük, hogy vajjon a 9-es bizottsági
megállapodás alapján akarnak s képesek-e külön tör-
vényhatóságoknak fennmaradni.

Udvarhely-Csíkszék egyesítése minden vita
nélkül elfogadtatik.

A Háromszékről szóló pontnál: gr. Nemes
Sándor Háromszék-Brassónak, Seps-Sz.-György székhely-
helylét összevonását kívánja az érdekezonság
szempontjából, érintkezési pontokat óhajtván közöttük
előállítani. — Wächter az albizottság véleményéhez
járul, mert Háromszék bir a külön fennmaradás kel-
lékeivel s mert igazságtalanság volna a már elfoga-
dott elveket csak a Királyföldre nem alkalmazni.
— Császár B. és Bömes az albizottság, Kálnoky
Pál gr. Nemes véleményét pártolja. — Szapáry mi-
niszter az albizottság javaslatát, mint a mely a meg-
állapított elvekkel leginkább összhangzik, elfogadott-
nak jelenté ki.

A Királyföld többi részére és Fogarasvidékre
vonatkozó utolsó két pontnál: Máday nem tartja he-
lyesnek, hogy Fogaras más törvényhatóságokba osz-
tassék, melyek maguk sem akarnak vele egyesülni.
Lukács B. szerint Fogaras területi configurációjánál
fogva sem tartható fenn. Nemes N., Eitel és Nemes
P. Fogarasnak külön municipium gyanánt fenntartá-
s mellett nyilatkoznak. Rannicher szintén; a király-
földi municipiumoknak két nagy megyévé egyesité-
sét nem helyesli; azon kisebb szász törvényhatósá-
gok, melyek külön nem maradhatnának fenn, egye-
síthetők, de előbb meg lennének kérezendők az
iránt, hogy hova akarnak csatlakozni; s így 3—4
kerület volna létesítendő, de egy özmunicipium
gyanánt, külön főispánok helyett a szász comes-
sel élén.

Wächter Frigyes Fogaras külön maradását óhaj-
ta, s nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy Se-
gesvár — a szomszédos területekkel — külön tör-
vényhatóság legyen.

Bömes szintén különállónak óhajta Fogaras-
t; a királyföldi törvényhatóságok e nélkül is nem két,
hanem legalább három municipiummá volnának egye-
sítendők; a rendezés mikéntjére nézve kivülök az
egyetem is meghallgattatván.

Szapáry miniszter: Azon nézet, hogy a Király-
föld egész területe egy főhatóság alatt maradjon,
annyira ellenk-znek az ország összes administrali-
jával, hogy ő azt nem tartja kivihetőnek; inkább
védtető azon felfogás, hogy oly sok elem ne egye-
sítessék egy-egy törvényhatóságba, de akkor nem
volna más eshetőség, mint hogy e megyékből négy
törvényhatóság alkottassék; oly kis területen pedig
ennyi centrumot állítani aligha észszerű lenne. Álta-
lában egyéni nézete az, hogy az albizottság helye-
sen osztá fel a királyföldi törvényhatóságokat, a be-

osztás iránt hajlandó ugyan az egyes szász municipiumokat megkérdezni, de az egyetemet, mint illetékes testületet, nem, csak a nemzeti vagyonra nézve.

Végül köszönetét nyilvánítja az értekezletnek, kijelentvén, hogy ha nem is éretett el minden kérdésre nézve megállapodás, még is meg leendő tanácskozásonk hasznára a fennálló nehézségek után könnyebben ki lesznek egyenlíthetők. Az értekezlet tanácskozásairól egy jelentés szerkesztésére Lukács Bélát, a jelentés hitelesítésére az albizottságot kéri fel.

Ghyezy Kálmán pénzügyminiszter beszéde

a képviselőház május 13-diki ülésében.
(Folytatás.)

Ezen összegnek miként leendő felosztása iránt kérdés támadt. Egy részről az kívántatott, hogy ezen összeg két egyenlő részre osztható, a másik részről pedig az vitatott, hogy a felosztás a quota arányában történjék, vagyis inkább tekintetbe vévén azon 150,000 frtot, melyet a dominialis kölcsön törlesztésére a magyar állam évenként kiszolgált, a felosztás úgy történjék, a mint áll a 31²/₃: 68¹/₃-hoz. A kérdés főképp azon fordul meg, hogy miként járult a monarchia egyik vagy másik állama e kölcsön törlesztéséhez, és e kérdés megoldása az 1867. XV. t. cz. e tárgyról szóló §-nak értelmezésétől függ. Akármelyik arány fogadtassék el, egyik arány szerint sem jön ki azon összeg, melyet a 9-es bizottság kilátásba helyez. Mert ha ezen összeg két egyenlő részre osztatik is el, akkor — előlegesen leszámításával azon 5 milliónak, melyet Magyarország készpénzben átvett — csak 10.150,000 frtot tesz azon összeg, mely Magyarországra még esik, és pedig nem készpénzben, hanem az illető vasutársulatok részvényeinek szokott árfolyama szerint. Ha pedig a másik elosztási mód fogadtatnék el, akkor épen csak 4 mil. 600,000 frtot tett azon összeg, mely Magyarországra a közös activákból esik. Tehát semmi esetre sem 16.595,000 frtnyi készpénzt, mint a 9-es bizottság kiszámította.

Igaz t. ház, hogy a közös activákhoz tartozik még egy igen nevezetes tétel, azon 30 millió frt és 30 millió lira, melyekkel a déli vaspálya társulat tartozik a monarchiának az annak idejében megvett pályáért, s mely összeget a déli vaspálya társaság az 1870. évtől kezdve jövedelmének azon részéből tartozik részleteként megteríteni, a mennyivel pályának egy-egy mérföldre bruttó jövedelmeként 107, illetőleg 110 ezer forintnál többet hoz be. Ezen összegnek folyóvá tételét sokáig gátolta az, hogy a déli pálya időközben két külön szakaszra, a magyar osztrák és az olasz pályára oszlott; gátolták továbbá bizonyos leszámolási nehézségek, melyek a pálya és az állam közt fenállottak, feloszlását pedig ezen összegnek nehezíti azon körülmény, hogy azon köteleessége a déli pályának, mely szerint tartozását az állam irányában azon módon tartozik fizetni, mint említettem, alapszik a déli vaspálya-társulat és a monarchia közt 1866. évi február 27-én kötött szerződésben, mely szerződést a felsőleg által 1867. évi április 13-án, tehát már akkor hagyatott helyben, mikor a magyar miniszterium hozzájárulása nélkül Magyarország részéről ezen utóbbi szerződés érvénye nincs elismerve, s annak irányában az osztrák kormány azt vitatja, hogy Magyarország előnyt nem kívánhat magának a osztályt oly szerződés alapján, melynek érvényességét el nem ismeri. (Derültség.) Egyébiránt ezen kérdés most még egy bizonytalan jövőre vonatkozik, mert a déli vasutársulat mindedig igen keveset törlesztett tartozásából.

Ugyanis a múlt évi május 5-ig csak 1.063,236 fizetett, és a mint utólag hallok, később ismét egy pár százezer forintot.

Az új adóemek között, a melyeket a 9-es bizottság javasol, foglaltatnak a vasuti személyjegyek, a vadászatnak és a vadászati fegyvereknek, a fényképeknek és más fényűzési cikkek megadóztatása, ezen törvényeknek formulázását, tervezését eszközölni, azokat annak idejében a ház elé terjesztetni, a miniszterium köteletségének ismerendi. A mi azonban a vasuti és gőzhajózási személyjegyeket és az ezekről várható jövedelmet illeti, e részben aligha nem tévedés történt, mert a 9-es bizottság a vasuti személyjegyek jövedelmét 30 millióra teszi egy évben a így ezen jövedelmi összegnek, miután azon bélyegadó, mely a személyjegyeket most terheli, 2 százalékos, 600,000 frt jövedelmi adó felel meg; de ezen ezimen 358,458 forintnál több egy évben nem jött be; és meg lehet, hogy azon 30 millió frtban, melyet a 9-es bizottság jelentésében említ, azon személyjegyek ára is befoglaltatik, melyek az ország határán kívül eső állomásokra szólnak és a monarchia másik részében esnek.

Végre a 9-es bizottság jelentését azzal zárja be, hogy koronája mindennek a jó közgazdasági politika, mely az állam polgárainak anyagi jólétét, vagyonosságát növeli, és ez által szellemi képzettségüknek emelkedését is lehetővé teszi, és ezek közt egyik leghathatósabb eszköznek a bankkérdés megoldását is tekint; (Halljuk!) én részemről t. ház azt tartom, hogy minden czélszerű intézkedés, mely az állam vagy társadalmi élet erényeinek akármelyikén tétetik, előmozdítja azon nagy czélt, jó közgazdasági politika által a nemzet anyagi jólétének emelését. De ezen jó közgazdasági politikának gyümölcse nem egy, nem egy pár év, hanem több évek következtetés munkásságának lehet csak eredménye, melynek elérésére a kormánynak s az országgyűlésnek karöltve folyást, törekedni kell. (Helyeslés.)

Miképpen lesznek, t. ház fogamatossíthatók a 9-es bizottság javaslatai, mely összegek fognak a megtakarításokból az állampénztárának javára háramlani, mily összegben lesz az állam jövedelme öreghithető, azt szám szerint nézetem szerint, kifejezni most még nem lehet, és miután conjecturákra pénzügyi tervekét építeni nem óhajtanék, számokat e tekintetben mondani sem kívánok, de elismerem, hogy céljuknak kell lenni: minden módon arra törekedni, hogy azon helyes javaslatok, melyeket a 9-es bizottság tett, kellőleg érvényesíthetők, s e tekintetben tájékozott fog leginkább nyújthatni a legközelebbi év költségvetésének beterjesztése, mert azon alkalommal már módja lesz a t. háznak részleteiben is megismerni azt, a mit most csak általános szempontokból lehetne tárgyalni. Ezen költségvetésnek minden irányban ösztönének kell lenni, és ennek bemutatásakor lesz ideje annak is, hogy egyezsersmind tervezetek terjesztessenek elő arról, hogy az államháztartásunknak helyreállítására és fentartására szükséges összegek miképpen állíttassanak elő. Mert az év folyamán alatt, midőn már a pénztárba a szükséglet beállott, gondoskodni az állam jövedelmeinek öreghítéséről, a pénztár szükségleteinek fedezéséről, nézetem szerint, nem lenne czélszerű intézkedés. (Helyeslés.)

Midőn tehát végleges véleményem és javaslataim előterjesztését az államháztartás fentartására szükséges összegekről és azok előállításának módjáról részemről is a költségvetés beterjesztésére vagyok kénytelen elhalasztani, ez alkalommal is kijelentem azon meggyőződésemet, hogy a legnagyobb erőfeszítéssel törekednünk kell arra, hogy az 1875. évben államháztartásunkban az egyensúly vagy egészen helyreállíttassék, vagy legalább oly módon állíttassék helyre, hogy annak végleges egyensúlyba állítása fölött többé kétség ne lehessen. Én, ha annak idejében szükség fog rá mutatkozni, ha erőm és tehetségem engedi, köteleességemnek fogom ismerni, a ház elé terjesztetni mindazon javaslatokat, melyek nézetem szerint, az állam jövedelmének fokozására a szükséges összegek beszerzésére megkívántatnak. Ezek közt, ha a körülmények úgy kívánandják, egy általános jövedelmi adónak tervezetét is előterjesztetni bátor leszek. (Helyeslés.) Mert azon vélekedésben vagyok, hogy midőn rendkívül igénybe veendő, rendkívüli körülményeknél fogva, az állam polgárai a közterhekhez való hozzájárulásra nézve, akkor, miután minden egyes adó magában tökéletlen, több adónemekről kell gondoskodni, hogy a ki vetendő teher az ország polgárainak több osztályai közt oszoljék el és egy vagy más adónak tulajdonság fölemelése által, az illető osztályok aránytalanul ne sújtassanak. (Helyeslés.) Akár miképp gondolkozunk, nézetem szerint tökéletesen áll: hogy rendszeres közigazgatás nélkül államot fentartani nem lehet; a rendszeres közigazgatás pedig a mai idők viszonyai szerint mindig költséges, és csupán meg takarítások által, ha valóban ázsiai állapotokat előidézni nem akarunk, az államháztartást rendezni nem lehet, hanem gondoskodni kell ugyan egy részről minden erővel meg takarítások eszközzéséről, jó közgazdasági politika követéséről, de más részről fokozni kell az állam jövedelmeit, és miután kölcsönök mindig nem vehetünk fel, államjösszegeinket pedig és bányáinkat csak akkor adhatjuk el, ha rájuk vevő jelentkezik, a czél elérésére, melyet említtem más eszköz a közadózásnál nem létezik. Súlyosak kétségkívül az ország körülményei, súlyosak a terhek, melyek vállainkon fekszenek, de én részemről azon meggyőződésben vagyok, hogy Magyarország nepe bir annyi anyagi erővel és tehetséggel, hogy rendes viszonyok közt államháztartását saját erejéből és tehetségéből fentartsa (Élénk helyeslés) rendkívüli körülmények között pedig igénybe lehet és kell ideiglenesen venni, fokozottan is, az állam polgárainak adóképeségét, sőt midőn az állam életfentartása, Magyarország fennállása követeli, pénzügyeink rendezése nélkül pedig Magyarország fenn nem állhat, akkor fokozottabb mérvben igénybe venni az állam polgárainak áldozatkészségét; az államnak köteleessége is. (Helyeslés.)

Nézük t. ház, mit tettek hasonló körülmények között más nemzetek? Angliában, midőn a múlt időkben viselt háborúk következtében súlyos terhek nehezédtek az országra, mindenek előtt igen nagy mérvben felemeltették a határvámok; 29-féle különböző fogyasztási adó hozatott be. Bőr, gyertya, üveg, szappan, papír, szövet és kávé, thea stb., mind fogyasztási adó alá vették. Iparadó hozatott be, mely szerint a keresetmódok legnagyobb részére bizonyos évi takaréki és nem csekélyek vették ki; luxus-adók hoztattak be, hintóakra, lovakra, ablakokra, cselédekre, vadászatra, hajporra és nemesi címekre. (Derültség.) Behozattak sokféle bélyegadók és nem csekély összegben évenként emeltették.

(Vége köv.)

Nyilatkozatok

a keleti vasut ügyében.

Gorove István beszéde.

(Vége.)

E kérdés e tételben foglalható össze: miért nem koboztatott el a pálya az állam javára? mert az engedélyokmány 30. §-ában az államnak fentartott jog úgy fejezhető ki.

Közbetartólag és előzetesen a kérdés motivációjában foglalt azon állításra, hogy a vasuti szakaszok megnyitására nézve egyetlen egy esetben sem tartatott meg a kiszabott határidő, bátor vagyok megjegyezni, hogy hivatalos közlönyem alatt a társulat

a kiszabott 4 határidő közül csak kettőt nem tartott meg. A felelősség azon terhe tehát, mely e kérdésben fektüdni látszik, legnagyobb részben talán el volna enyészítve.

De mindemellett én bátor vagyok a tisztelt bizottság előtt megvallani, hogy én ezen engedély elenyésztesítésének eszméjével komolyan foglalkoztam. Éreztem én ugyan annak igazságát, hogy — summum ius, — summa iniuria, de nem ez volt, mi engem s társamat, a pénzügyminisztert az elkobzás végrehajtásától visszatartott. Én ez ügyet az én vezetésem alatti időszakban annyira fejlődöttnek nem találtam, hogy az állam, e magának a legvégső esetre fenntartott jogával: ezek érdekeinek megsemmisítésével éljen.

Ez időben, ha kimondom az engedély elenyésztesítését:

1) Bizonyosan kell vala tudnom, hogy a határalevő építkezések mennyibe fognak kerülni. Voltak, kik a meglevő s az angol-osztrák banknál kezelt 15 millió fölül három milliót, mások hatot, az igazgatótanács — mint láttuk — 8 milliót véltek szükségesnek. Láttuk, hogy az építkezés teljes befizetésére még 22 millió frt sem volt elégséges.

2) Azonnal pénzerővel kell vala a kormánynak rendelkezni, hogy az építés többször említett okoknál fogva megindíttassék. Fináncziáink már akkor sem voltak abban az állapotban, hogy ily célra és akkor, mikor a kibontakozásnak még más módjai is meg voltak, milliókat tegyen folyóvá.

3) Nem tudom lélekismeretemmel megjegyezni, hogy az elkobzás kimondassék a maga teljességében a 45 milliónyi elsőbbségi kötvényekre, melyeknek tulajdonosai ez összeget a legjobb hiszemiséggel már befizették s mely összegből teljesítették a pályán eddig történt építkezések és így készenek kell vala lenni a kormánynak, hogy az elsőbbségi kötvények szelvényeit már 1871. július 1-én az állam pénzeivel váltsa be, 2.5500,00 ezüst frttal akkor, midőn a pálya biztosítási összege a várakozóvári szakaszon — mely akkor még csak egyedül volt megnyitva — még csak 935 ezer frtra ment évenként.

4) Készenek kelle lenni a kormánynak, hogy az állam az összes érdekelték részéről a szállítási és adás-vevési ügyletekből perekkel támadtassék meg, melyeknek következményeit megmérni lehetetlen volt.

5) Figyelmem kívül kellett volna hagyni, hogy a szomszédországokban nagymérvű háború folyt s különösen Német- és Franciaországban volt a háborúba bonyolítva, mely országokban legnagyobb tömegekben kerestek elhelyezést vasuti papírjaink.

E háborúnak következményei összes vasuti ügyeinkre károsan hatottak ki már is, így ennek sulya alatt az északnyugati (komárom-trencsényi vasut) a gömri vasutak építése meg sem indíthatott. Hogy egy más, szintén nagy vasutnál — az északkeletinél — majdnem hasonló nehézségek merültek fel, mint a keletinél, t. i. hogy a fővállalkozó az építést abban hagyta s az által a vasutnak sorsa is majdnem végképp compromittáltatott.

6-or. Figyelmem kívül kelle hagynom, hogy 1869. és 70-ben az országban nagyobb pénzkrisisok voltak, hogy ugy e társulat, valamint vasutaink nagyrésznél a határidők meg nem tartatának, menteséssel a finansziális krízis felül felhozatott a kedvezőtlen időjárás, folytonos esőzés, árvizek, kavics hiány, csuszamlások s több efélék. S visszaemlékezhetünk, hogy e nehézségek elegendő okul találtatnak arra nézve, hogy sem a törvényhozás, sem a közvélemény által ily szigorú intézkedés nem követeltetett el.

7-er. Meg kelle gondolni a kormánynak, hogy az elkobzás által a megsértett részvényeseknek ürügy lett volna adva azon panaszra és vádra, hogy egy-két meg nem tarthatott, vagy nem teljesített határidő miatt milliókra menő értékek koboztatnak el hazánkban. Hogy ők kötelezettségeiknek, habár az új terhekkel s nehézségekkel járt volna is, készek voltak eleget tenni; de ennek lehetőségét egy hatalmas elmetszette. Ezen panaszokkal szemben lehetetlen volt nem tartani attól, hogy oly szigorú intézkedés, minő elkobzás vagy zárlat után, külföldi tőke alig fog egyhamar magyar vasuti papirokban elhelyezést keresni s ez által ugy az építkezésben levő, valamint a netalán még építendő új vasutak sorsa hosszú időn át és komolyan compromittáltatott volna. És megvallom t. bizottság, ezen ok legfőbbike talán azoknak, melyek engem a hozzám intézett kérdésben foglalt szigorú lépéstől visszatartottak.

És mégis t. bizottság, ha a kérdés a hatalom ezen szigorú szavával döntetik el, ma azon ténynyel állanak szemközt, hogy az államnak kellett volna kiadni azon 15 milliót, miről a társulat rendelkezett, s ezen felül — a lehetőség közé tartozik — talán az egész 23 milliót, mi a pálya befejezésére a társulat által kiadatott s így mi költöttünk volna a vasutépítésre 37 millió forintot. Nincs kormány, mely akár az ország, akár a közvélemény előtt igazolhatná magát azon vád ellen, hogy az állam lépésről-lépésre hiányos, elégtelen számítások alapján vitetett egész a 37 millióig és nincs hatalom, mely elnémitná a társulatnak, megengedem — tévedésen alapult azon vádját, hogy az e vasutat az eredetileg kimutatott 6—8 millióval kiegészítette volna s bizonyára nem költötte volna el azon 22 milliót, mi a kormánynak eléggé nem gyanúsítható kezelése által kiadatott.

Ezek azok t. bizottság, miket a hozzám intézett kérdésekre nézve előadni köteleességemnek tartottam; de a mennyiben a hozzám intézett kér-

dések közt az is foglaltatik, hogy miért adatott 1.500,000 forintnyi és később egy nagyobb előlegezés e társulatnak? bátor vagyok megjegyezni, hogy én imént kifejezett nézeteimhez képest sem ezen, sem másnemű előlegezésekben e társulatot nem részesíttettem.

„Egyetemi kör.”

(Békésy Károly elnöki beszéde az „egyetemi kör” ünnepélyes megnyitáson.)

Egyetemi polgárok!

Tisztelt gyűlekezet!

Nincs még két éve, hogy Európának csaknem legkeletibb részén, a nyugati műveltségnek egy temploma, ifjú egyetemünk keletkezett; lelkesedéssel üdvözölték ez intézetet az erdélyi részek, de különösen ennek ifjusága. Ez öröm, átértéséből származott ez intézet magasztos hivatásának, átérzéséből azon nagy missiónak, melyet egy erdélyi egyetem ifjusága elé a közhaza érdeke szab s a felfogásból indulva ki, az egyetem fölállítását még csak tervben volt akkor, midőn már a kolozsvári tanuló ifjuság között egy egyetemi olvasó- és önképzőkör eszméjének hívei voltak, sőt egy kérvény is forgott kézen a miniszteriumhoz, hogy az egyetem berendezésekor az ifjusági olvasó körnek helyiség engedtessek; e kívánság ugyan még maig sem jutott megvalósuláshoz, de a kör eszméje az egyetemre összejött ifjuságban lelkes pártfogóra talált s már ez egyetem legelső fél évében elkészült az alakítandó olvasó és önképzőkör alap szabálytervezete. Az ifjuság e fogékonyasága egy ily célú egylet iránt, tagadhatatlanul erdélyi közéletünk, különösen a protestáns tanodák érdeme, hol régi időkől fogva az ifjuság életével forr össze a tanodai önképző és olvasó kör élete, itt tanultuk meg becsülni az egyesületi szellemet, innen a kitarítás az első erdélyi egyetem első ifjusági egyesületének létrehozatalában. De mint emberek közt mindenütt, úgy itt is az eszme megpendítése és népszerűsítése egyesek érdeme, s midőn egyetemi körünk keletkezéséről szólnak, lehetlen elhallgatnom nem rég tanuló társunk Nagy Mór nevét, ki első volt az eszme megpendítésében s első a kezdet nehézségei közt a munkában, legyen fáradozásának jutalma az elért siker.

Ma sem ünnök azonban e siker ünnepét, ha a megvalósításban igen tisztelt tanáraink, az egyetemnek közelebből eltávolított, szeretett rectora s Kolozsvár város áldozatkész polgársága nem támogatnak. Nem mult alkalom, midőn e város polgársága s tanáraink ne mutatták volna ki tetteikben az egyetemi ifjuság iránti meleg rokonszenvüket; felolvasásaikkal mozdították elé tanáraink a kör érdekeit, s adományaikkal hozták létre ez intézetet egyetemi tanárok s a közönység együttesen. Némik köszönhetjük, hogy a felszerelés és berendezés után jelenleg mintegy 400 frt tőkével fognak a munkához; fogadják érette az egyetemi polgárság szívből eredő halálját s legyen e mellett áldozatkészességükért jutalom azon remény, hogy még talán a haza is mondhat ez adományokért köszönetet.

Íme az eszme, melyért áldoztak külsőleg megtestesülve áll; szobák, melyekben kedvvel lehet időzni, hirlapok, melyekből a napi eseményekről tudomást, folyóiratok, könyvek, melyekből tudományt meríthetünk, játékszerek, melyek mellett időt tölteni, akár vesztegetni lehet. Ez a külső, de téved a ki azt hiszi, hogy ez volt a cél. Hisz mind ezeket máshol is feltalálhattuk volna. Igazolt cél csak az lehet, melynek elérése hiányokat elégít ki, vagy hibákat ront le; s itt megbecsültem nekem pályatársaim, ha az utóbbiakról is szólnak. Az önismeret lehet keserű, de soha sem káros s ha igaz, hogy egyetemi körünk egy magasabb cél, talán ifjuságunk újjáteremtését tűzte maga elé, akkor ismerünk kell a hibákat, melyek helyébe ére nyeket akarunk plántálni. —

Hányan nem mentek át egyetemi polgártársaim közül ama nemes érzelmeken, melyek a fejlődő ifjú szív első virágainként még az iskolás tanuló vagy deák kebelében feltörnek! E szép érzelmek megegyezményitve állítják élénk az emberiséget, e hullámzó titokteljes tengert, a melynek a mélyében rejlik mocsakát még nem ismerjük. Megegyezményitit előttünk a haza szent nevét oly égi tisztasággal, hogy e név megsértésére hevesebb forrongásnak indul vrúnk és sebesebben dobog szívünk. Ez érzelmek befolyása alatt alkotunk magunknak magasztos élettervet, melybe beleszőjük a tudományok szorgalmas művelését, a magunk és a haza boldogítását, szabadságát, stb.

Ez érzelmek az emberi szív valódi kincsei és ez érzelmek azok, melyeket az élet oly korán eltemet. Az ifjú rövid időn ismerni kezdi az embereket, rájő, hogy érdek az emberiség vezére, önzés tetteinek rugója, a ritkább szép ére nyeket háttérbe szorítja a minden nyomon felbukkanó haszonosság; az ifjú előtt elcsúsztatott az eszményi kép s eltűnik vele az emberiség iránti szeretet is. Majd kiszabadulunk a tanoda védőszárnyai alól, először érezzük magunkat önállóknak s kezdjük élvezni azon állami jótétéményt, melyet polgári szabadságnak neveznek. Minden földi intézménynek azonban csak viszonylagos becsé van s nincs közöttük olyan, mely csupán csak üdvös eredményeket hozna létre, a szabadság is csak azoknak van javára, kik használni tudják; ha ösztönök vagyunk, mi is be kell hogy ismerjük, hogy az ifjuság között is vannak olyanok, kik ama bizonyos görög ifjú sorsában osztoznak, kik először kapván repülésre szárnyakat, röptében nem ismervén határt, gondatlanul ágért életével lakolt. Mert hisz e szabadság az egyetemre jövő ifjuságot három osztályra szakítja. Az egyik rész, melyet a sora anyagilag ugyan

Hirdetmény.

A nagybányai m. k. gazdasági hivatal részéről közhírré tétetik, miszerint az alább elősorolt bértárgyak u. m.

az oláhlapos-bányai korcsma	1942	frt. kikiáltási ár mellett
a Pojána meruluj korcsma	1538	" " " "
a Sztrimbuli korcsma	1105	" " " "
a Poduroyi korcsma	951	" " " "
a Kapnikbányai alsó-korcsma	1247	" " " "
a " altárnai korcsma	1011	" " " "
a Közép " korcsma	1489	" " " "
a " felső-korcsma	1312	" " " "
a fernezelyi alsó-korcsma	1365	" " " "
a " felső-korcsma	1178	" " " "
a Bajfalusai korcsma és fürdőház	762	" " " "
a Fernezelyi lisztelő malom	1506	" " " "

1875-dik év január 1-ső napjától számítandó 3, illetőleg az eredményhez mérten 6 évre **f. é. július 7-kén d. e. 9 órakor** Nagybányán a kincstári gazdasági hivatal irodájában titkos ajánlatokkal összekötött nyilvános árverés útján, felsőbb helyi jóváhagyás fentartása mellett haszonbérbe tagnak adatni. (174) (1—3)

Bérleni szándékozik a fentebb kitett helyre és időre készpénzben, vagy magyar-állami kölcsön kötvényekben leteendő 10 % bántépénzzel, mely a legtöbbet ígérő által azonnal 50 % kiegészítendő, azon nyilváníttal mellett hivatalnak meg, hogy a megajánlandó haszonbér összegei tekintet mellett a megbizhatóság foka is kiváló figyelembe fog vétetni.

Bepecsételt és kellő bántépénzzel ellátott írásbeli ajánlatok az árverést megelőzőleg aznap is elfogadhatók, ha ajánlat tevő vagyoni állása nem ismeretes, úgy erről, mint becsületességéről is bírósági bizonyítványt tartozik beadni és ajánlatában kitenni, hogy az árverési és szerződési feltételeknek feltétlenül aláveti magát.

Az ezen bérletre vonatkozó szerződési feltételek a nagybányai, kapniki és oláhlaposi uradalmi hivataloknál bár mikor megtekinthetők.

Nagybányán, 1874. május-hó 14.

M. kir. gazd. hivatal.

Nem hivatalos.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt,

(alapítva 1865-ben.)

Biztosításokat eszközöl

I. Tűzkárok ellen: mindenféle épületek, gyárak, raktárak, kereskedési és ipar czikkok és készletek, házibereendezések, gazdasági eszközökre, elcsélt vagy cséptetlen gabona neműekre és szénára s egyéb takarmányokra, épületekben vagy szabad ég alatt (a villámcsapás által okozott tűzkár szintén megtérítetik.)

II. Jégkárk ellen: mindennemű mezei terményekre, mint takarmány-füvek, kukorica, gabonafélék, olajos növények, szőlő és dohány termése, a kárfelvételi költségeket a társaság hordozza s a megbecsült kár egészen fizetetik.

III. Az ember életére minden módozatokban, mint:

- a biztosított bármikor történendő halálakor fizetendő tőkére,
- két biztosított egyén bármelyikének hamarabb bekövetkező halálakor fizetendő tőkére,
- a biztosított előre meghatározott korévében fizetendő tőkére,
- kiházasítási tőkére,
- nyugdíjakra minden nemből, végre
- elfogadunk az általunk megnyitott és biztosított eredményű tulélesi csoportokba teljesítendő betéteket.

A „VICTORIA” által kifizetett károk összege

két milliót

halad s biztosítottainak kárait gyors és méltányos kifizetéseért nem csak alap- és tartalék-tőkéivel, de évenként a milliót haladó bevételeivel is jót áll. (115) (8—*)

Közelebbi felvilágosítással szolgálnak a vezér, fő- és alügynökök és felügyelők.

Ajánlatok, ügynökségek vagy felügyelőségek elvállalása iránt, egyenesen az igazgatósághoz intézendők

„VICTORIA” biztosító társaság

főter 26 szám.

(170)

(2—*)

Vizgyógyintézet Kolozsvárt.

A „DIÁNA” fürdőben **f. évi június 1-jén** vizgyógyintézet lép életbe. Kolozsvár főorvosa, a „Diana” fürdő tulajdonosa, dr. Szombathelyi Gusztáv urral egyetértőleg, a szükséges kényelem s újabb eszközökről gondoskodtam. Ertekezni, beiratni és előfizetni lehet naponta, szóval vagy levélben (Museum-utca 1. szám alatt) alólírottal.

A gyógydíjak lehetőleg mérsékeltek lesznek. Felvétetik minden a vizgyógymód körébe tartozó idült vagy heveny betegségekben szenvedő.

A vizgyógykezelés, vagy helyesebben a **hőmérséki-gyógymód** előnyei és jótékonyága már inkább ismert, semhogy az dicsegetésre szorulna; azért nem is soroljuk itt elő — a fürdő-hirdetésekből divatozó szokás szerint — azon bajok megszámlálhatatlan sorát, melyekben vagy legűdösebb, vagy kizárólag egyedül célra vezető a vizgyógymód, hanem erre nézve készséggel adok felvilágosítást. Kolozsvárt, május 12. 1874.

Dr. Salamon József,
a vizgyógyintézet igazgató orvosa.

T. dr. Salamon József urnak

Helytt.

Önök azon tudósítását, hogy Kolozsvárt Ön is vizgyógyintézetet szándékozik életbe léptetni és így a hydropathia terén működni, egylettünk mai nap tartott gyűlése kellemes tudással vette, s önnök ez elhatározását, mint újabb lépést az egylettől elérni óhajtott cél felé, örömmel üdvözlölvén, készséggel ajánlja az Ön intézetét mindazon szenvedőknek, a kik a vizgyógymódhoz bizalommal fordulnak. Szerencsét, kitartást!
Kolozsvárt, március 25. 1874.

Hazafi tisztelettel:
A vizgyógy-egylet.

Legújabbban megjelentek és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Nagy férfaink.

Legújabb fény- és árnyképek

Kákay Aranyostól. Ara 2 frt 60 kr.

Tartalom: I. A svihák. — II. Pulszki Agoston. — III. báró Kemény Gábor. — IV. Széll Kálmán. — V. Bujanovits Sándor. — VI. Garove István. — VII. Szilágyi Dezső. — VIII. Hoffmann Pál. — IX. Paczolay János. — X. Móritz Pál. — XI. Gr. Barkóczy János. — XII. Kautz Gyula. — XIII. Horváth Boldizsár. — XIV. Kerkapoly Károly. — XV. Lónyay Menyhért miniszterelnökségének története.

Id. Zeyk Miklós hátrahagyott munkái.

Összeszedte és kiadja ZEYK ADÁM.

I. Kötet. Ara 3 forint.

Magyar országgyűlési emlékek történeti bevezetésekkel.

A m. tud. akadémia tört. bizottsága megbízásából. Szerkeszté dr. Fra knói Vilmos. I. kötet. (1526—1536). Ara 5 frt.

A magyar országgyűlések története.

Irta dr. Fra knói Vilmos. I. kötet. (1526—1536.) Ara 2 frt 80 kr.

Budapesti szemle.

A m. tud. Akadémia megbízásából Gyulai Pál. 9 szám. 1874 május—június. Ara 2 frt.

Döntvénytár.

A m. kir. Curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű határozatai. X. folyam. Ara 3 frt 50 kr.

A m. k. igazságügyminiszternek 1874-ik éve február-hó 18-án 696 szám alatt kelt **szabályrendelete**

a kir. első folyamodású bíróságok **fogházainak és börtöneinek** kezelése és az azokban tartóztatottak irányában követendő bánásmód tárgyában. **Hivatalos kiadás.** Ara 60. kr.

Továbbá megjelentek és ugyanott kaphatók:

CSENGERY ANTAL.

Történetírók és a történetírás.

Ara 2 frt 40 kr.

Vallás-, erkölcsi- és társadalmi élet 1348 óta

Magyarországon.

A „magyarországi protestáns-egylet” által 300 frttal jutalmazott pályamű. Irta Szeremlei Sámuel. Ara 1 frt.

Fényűzés, (Luxus)

a társadalmi életben és a nemzetgazdaságban.

Irta dr. Gerlóczy Gyula. Ara 80 kr.

Gyakorlati utmutatás az eperfa- és selyemhernyó **tenyésztésre.**

Irta Áron Ede. Második kiadás. Ara 50 kr.

A sakkjáték tankönyve.

Elméleti és gyakorlati kalauz a sakkjáték megtanulására kezdők és haladottak számára. Szerző Márki István. Ara 2 frt 50 kr.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

ELBESZÉLÉSEI.

2 kötet. Ara 1 frt 60 kr.

Casanova, szerelmi kalandjai.

Franziából. Ara 1 frt 40 kr.

Ipolyi Arnold, magyar műtörténelmi tanulmányai.

Ara 3 frt.

Jókai Mór, a jövő század regénye.

II-dik rész: **az örök béke.** 4 kötet. Ara 4 frt.

Kenessy Kálmán, a trágyszerű népszerű kézikönyve.

Magyar gazdák számára. Ara 50 kr.

Kenessy Kálmán, a buzavetőmag nemesítéséről.

Ara 50 kr.

Körösi Sándor, Büntetőjogtan.

Több bel- és külföldi források után jogtanuló ifjúságunk, bíránk és ügyvédek használatára.

I. kötet: bevezetés. — Az anyagi büntetőjog általános része, és a különös rész első füzeté.

II-dik kötet: az anyagi büntetőjog különös részének vége.

2 kötet. Ara 4 frt.

Az elválasztottak.

LENZEN MARIA után németből fordítva. Ara 1 frt 50 kr.

A Rómaiak története.

Irta Mommsen Tivadar. Az ötödik kiadás után a magyar tud. akadémia megbízásából fordította Toldy István. I. füzet. Ara 1 frt.

Dr. Suter Henrik,

a matematikai tudományok története.

I. rész: **A legrégibb időkől a XVI. század végéig.** Ara 2 frt 40 kr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében kaphatók:

A kórisme

megállapítására szükséges vizsgálati módszerek.

Irta ifj. Purjesz Zsigmond. Ara 1 frt 20 kr.

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór. Ara 5 frt.

Kastély és Hámor.

Regény.

Ponson du Terrail után francziából fordítva. Ara 2 kötetnek 2 frt.

Szabályrendelet

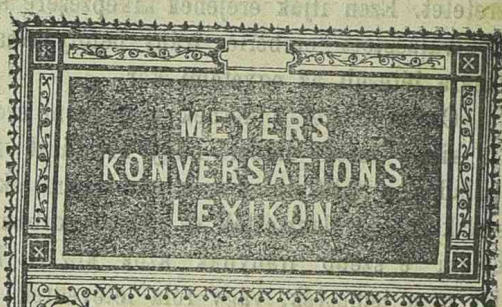
az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 75 §§ értelmében

a közjegyzői hivatal

ellátására előirt képesség beigazolása végett megkivántató szigorlat tárgyai és megtartási módja iránt. (Lenyomat a „Budapesti Közlönyből.”)

Ara 10 kr. Postán küldve 12 kr.

Kapható Stein János

Subskriptions-Einladung auf die

Dritte Auflage

360 Bildertafeln und Karten.

Heftausgabe:

240 wöchentliche Lieferungen à 5 Sgr.

Bandausgabe:

30 broch. Heftausgabe à 1 Thlr. 10 Sgr.

15 Leinwandbände à 3 Thlr. 5 Sgr.

15 Halbfranzbände à 3 Thlr. 10 Sgr.

Bibliographisches Institut in Leipzig.

(167)

(3—12)

Csak

27 krért.

szigorú jótállás mellett a legjobb minőség és valódiságot illetőleg, árultak nagyban és kicsinyben

gyapju ruhakelmék,

legfinomabbak és legdivatosabbak minden színben, simák, csikosak vagy skotmintájúak, és pedig lustre, barége, grenadine, gazier, ripaz, muzambique, jacsonat, Cosmanosi perkal, batist, brillante, egyszínű vagy tarka (a valódi színezett jótállással), creton töröközvet (bálókabátok), rumburgi, hollandi, vagy fehérített szlizi ezernavaszon, ezicz- és csipke-függönyök, atlasz sinvat, ágynemű, len- damaszt töröközők és asztalkendők, matrác- és kerevet-sinvat, chiffon, 5/8 és 7/8 széles, nanking, selyem kravátlík, harisnyák, fuszélik, kéztük, len- és batist-zsebkendők, valamint ezer másféle czikk, egyedül a szilárdnak ismert első és legnagyobb

27 kros

áru-esarnokban,

Bécs, Kärntnerstrasse 34 sz.

(polgári kórház-épület)

Utánvét mellett pontos és lelkiismeretes szolgálat. Minta és árjegyzékek ingyen.

(50)

(11—13)

Építészeti iroda.

Tisztelettel jelentem a t. cz. építő közönségnek, hogy a városban, a bel-közép-utca 7 sz. alatt építészeti irodát nyitottam.

Azon érdekeltekre nézve, a kik hasonló vállalatok céljával ismeretlenek, tájékoztató kijelentem, hogy az építészeti iroda elvállal építészeti tervek és költségvetések készítését, egész építkezések kivételét, vagy pedig mások által vállalt építések kivétel feletti felügyeletet, építő anyagok beszerzését, vagy azok jutányos és jó minőségben beszerezhetőségét illetőleg, utastással szolgál.

Az építészeti iroda reggel 8-tól este 7 óráig nyitva áll s az építészetre vonatkozó bármilyen felvilágosítással minden időben szolgál.

Kolozsvárt, február-hó 8-án, 1874.

Wehrly János Albert,

építész-mérnök.

Készpénzbeli megrendeléseknél a fuvar levélre való bélyegért 6 kr. melléklendő.

könyvkereskedésében Kolozsvárt.